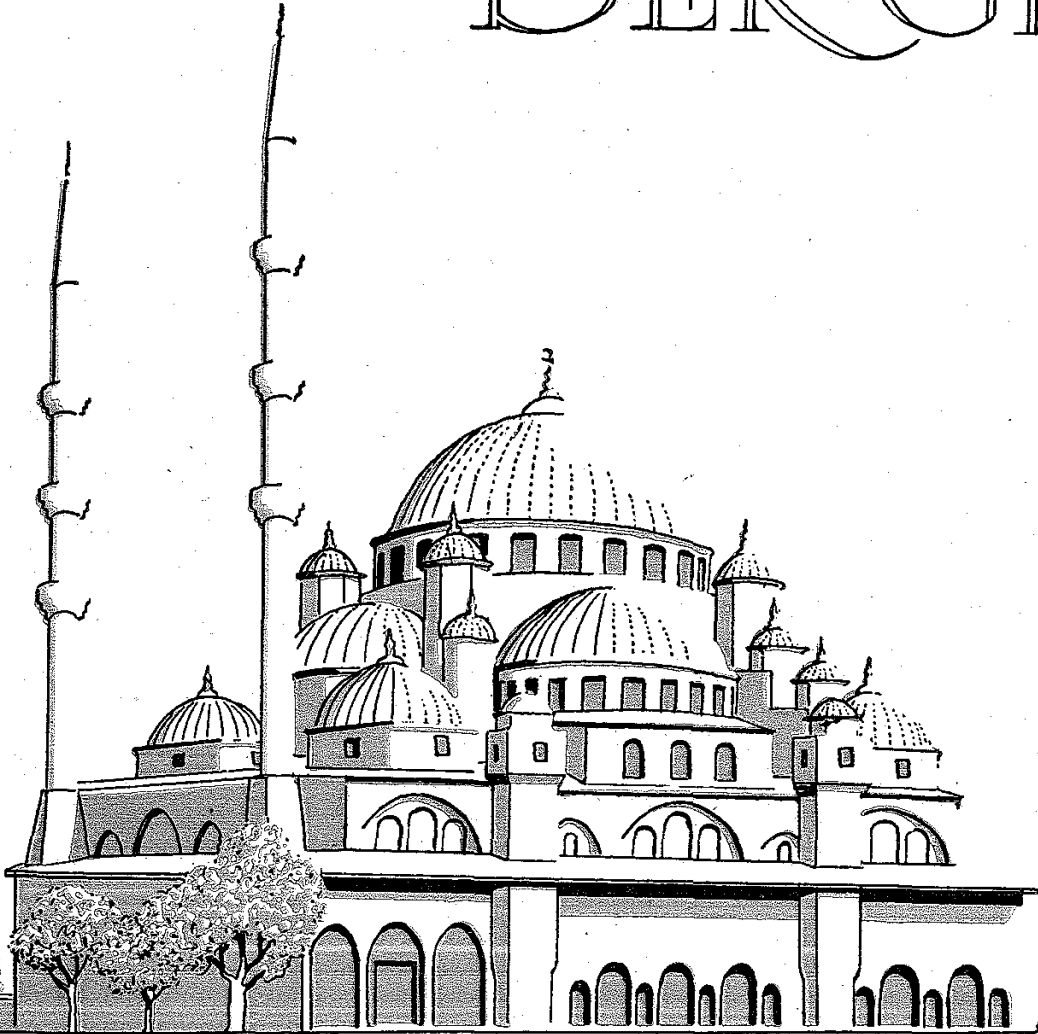

Diyânet

İŞLERİ
BAŞKANLIĞI

DERGİSİ

DİNİ - AHLÂKİ - EDEBİ - MESLEKİ AYLIK DERGİ

5. Cilt

Eylül 1966

9. Sayı

İSLÂMDA MUÂŞERET

II

Abdullah GÜVENÇ

Resmî ve hususî herhangi bir kimsenin evine, odasına girmek istediğiniz zaman kapıyı vurup müsaade almak ve müsaade aldıktan sonra girmek âdetimizdir. Bu kapı vurmaya garpli âdeti ve göreneği sananlar pek çoktur. Halbuki garplilerin kapısı olmadığı ve kapıyı bilmedikleri zamanlarda yani XIV. asırdanberi biz Müslümanlar bu insânî ve İslâmî âdeti uygulamaktayız. Kur'ân-ı Kerîm bu hakikati şöyle beyan eder: Nûr Sûresi - 58: Ey Mü'minler (köle, cariye) hizmetçileriniz, erkek kadın sizden henüz erginlik çağına girmemiş çocuklarınız günün üç vaktinde sizin yanınıza girmeğe izin istesinler, izin alıp öyle girsinler. Biri sabah namazından evvelki yataktan kalkıp giyinmek üzere bulunduğunuz zaman, biri öğle vaktindedir ki; uyku ve istirahat için gecelik kıyafetli veya çıplak olabilirsiniz. Biri de yatsıdan sonradır ki bu zamanda da elbisenizi çıkarmış, istirahate çekilmiş lâûbalî bir kıyafette bulunabilirsiniz. Erginlik çağına girmemiş olan çocuklara bu hususun öğretilmesi anne ve babaya vâciptir. Erginlik çağı ihtilâmla başlar. Kızlar 9, erkekler 12 yaşından itibaren erginlik çağına girerler. Bu zamanın değişmesinde bünyenin, anne sütüyle beslenip beslenmeyişinin, iklim şartlarının muhit ve âile terbiyesindeki sistemin tesiri olur. Bununla beraber İmâm-ı Şâfiî ve İmâm-ı Ebû Yûsuf'a göre, ihtilâm olmayanlar 15 yaşına girince artık mükellef sayılırlar.

Yine Nur sûresinin 60. âyet-i kerîmesinde şöyle buyurulmaktadır: "Sizden kız-erkek erginlik çağına girmiş olanlar kendilerinden evvel bağı olanların izin istedikleri gibi anne ve babalarının yanına üç vaktin dışında dahi müsaade alıp girsinler." Âyetin hükmünün herkese, her vakte resmî ve hususî her yerde şâmil olduğu müfessirlerin beyanları cümlesindedir. Bu itibarla her kim olursa olsun gerek ev içinden ve gerek ev dışından gelmiş olsunlar, kapıyı vurup müsaade almadan girmek bu âyeti kerîmenin hükmüne muhalif olduğu gibi dolayısıyla de İslâm muâşeret ve göreneğine de aykırı sayılır.

Bu âyet-i kerîmelerden anlaşıldığına göre, büyüklere hizmet etmek, onlara karşı beslenen hürmet ve ihtiramın bir ifadesidir. Bu hizmet ve hürmet büyüklerin küçüklere karşı besledikleri sevgi ve şefkatin artmasına büyük çapta müessir olan bir davranıştır. Şu halde İslâm'ın öz malı olan bu türlü görgü ve göreneklerimiz hakkiyle uygulandığı takdirde âileden başlayarak derece derece gelişen ve genişleyen toplumun karşılıklı sevgi ve saygı bağlarının kuvvetlenmesine ve dolayısıyla birlik ve beraberliğin daha sağlam temeller üzerine oturmuş olmasına ve netice olarak da ferdî ve içtimaî gayelerimizin tahakkukuna sebep olmuş olur.